

TREFN

GWEINYDDIAD SWPPER YR ARGLWYDD.

NEU Y

CYMMUN BENDIGAID.

¶CYNNIFER *ag a fyddo yn amcanu bod yn gyfrannogion o'r Cymmun bendigedig, a hyspysant eu benwau i'r Curad ryw amser y diwrnod o'r blaen o'r lleiaf.*

¶Ac o bydd un o'r rhai hynny yn ddrwg-fucheddol cyboedd, neu a wnaeth gam i'w gymmydog ar air, neu ar weithred, fel y byddo efe wrthwynebus gan y Gynulleidfa; y Curad, wrth gael gwybodaeth o hynny, a'i geilw ef, ac a'i cyngbora, na ryfyo efe er dim ddyfod i Ford yr Arglwydd, hyd oni ddatgano efe yn gyboeddus ei fod yn wir edifeiriol, a darfod iddo wellbâu ei ddrwg fuchedd o'r blaen, fel y boddloner y Gynulleidfa wrth hynny, yr bon a rwystrasid o'r blaen: odarfod iddo wneuthur iawn i'r neb y gwnaethbai gamwedd â hwynt; neu o'r lleiaf, ddatgan ei fod mewn cyflawn fryd i wneuthur felly, yn gyntaf ag y gallo yn gyfleus.

¶Y drefn hon a arfer y Curad am y sawl y gwyddo efe fod malais a chasineb yn teyrnasu rhyngddynt; heb ddioddef iddynt fod yn gyfrannogion o Fwrdd yr Arglwydd, hyd pan wyddo eu bod hwynt wedi cytuno. Ac os un o'r pleidiau anbeddychol a fydd boddlon i fadden, o eigion ei galon gwbl ag a wnaethpwyd yn ei erbyn, ac i wneuthur iawn i bawb ag a rwystrodd yntau ei hunan; a'r blaid arall ni fyn ei ddwyn i dduwiol Undeb, ond sefyll yn wastad yn ei wrthnysigmydd a'i folais: y Gweinidog yn yr achos hwnnw a ddylai dderbyn y dyn edifeiriol i'r Cymmun bendigedig, ac nid y dyn ystyfnig anbydyn. Darparer, fod pob Gweinidog felly yn troi heibio neb fel yr hyspysir yn hwn, neu'r rhagwahanod nesaf o'r blaen o'r Rubric yma, yn rhwymedig i roddi cyfrif o'r unrhyw i'r Ordinari, o fewn pedwar diwrnod ar ddeg ar ol hynny o'r pellaf. A'r Ordinari a ddylud yn erbyn y troseddwr yn ol y Canon.

¶Y Bwrdd ar amser Cymmun, â lliain gwyn teg arno, a saif yngborph yr Eglwys, neu yn y Gangbell, lle byddo'r Foreol a'r Brydnhawnol Weddi wedi ordeinio eu dywedyd. A'r Offeiriad, gan sefyll wrth yr ystlys gogledd i'r Bwrdd, a ddywed Weddi'r Arglwydd, a'r Colect y sydd yn canlyn, a'r bobl ar eu gliniau.

EN Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, Sancteiddier dy Enw. Deued dy deyrnas. Bydded dy ewyllys ar y ddaear, Megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, Fel y maddeuwn ni i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

Y Colect.

YR Holl-alluog Dduw, i'r hwn y mae pob calon yn agored, a phob deisyf yn gydnabyddus, a rhag yr hwn nid oes dim dirgel yn guddiedig; Glanhâ feddyliau'n calonnau trwy ysprydoliaeth dy Lân Yspryd; fel y carom dydi yn berffaith, ac y mawrhaom yn deilwng dy Enw sanctaidd; trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

¶Yna yr Offeiriad, gan droi at y bobl, a draetha yn eglur y DENG AIR DEDDF oll. A'r bobl etto ar eu gliniau, ar ol pob un o'r Gorchymynion, a archant drugaredd Duw am eu torri hwynt o'r blaen, a gras i gadw'r unrhyw rhag llaw; fel y mae'n canlyn.

Gweinidog.

DUW a lefarodd y geiriau hyn, ac a ddywedodd, Myfi yw'r Arglwydd dy Dduw: Na fydded it' dduwiau eraill onid myfi.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na wna it' dy hun ddelw gerfiedig, na llun dim a'r y sydd yn y nefoedd uchod, neu yn y ddaear isod, nac yn y dwfr dan y ddaear. Na ostwng iddynt, ac na addola hwynt: canys myfi yr Arglwydd dy Dduw ydwyf Dduw eiddigus, yn ymweled â phechodau'r tadau ar y plant, hyd y drydedd a'r bedwaredd genhedlaeth o'r rhai a'm casânt; ac yn gwneuthur trugaredd i filoedd o'r rhai a'm carant, ac a gadwant fy ngorchymynion.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na chymmer Enw'r Arglwydd dy Dduw yn ofer: canys nid gwirion gan yr Arglwydd yr hwn a gymmero ei Enw ef yn ofer.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Cofia gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath. Chwe diwrnod y gweithi, ac y gwnai dy holl waith; eithr y seithfed dydd yw Sabbath yr Arglwydd dy Dduw. Ar y dydd hwnnw na

wna ddim gwaith, tydi, na'th fab, na'th ferch, na'th was, na'th forwyn, na'th anifail, na'r dyn dieithr a fyddo o fewn dy byrth. Canys mewn chwe diwrnod y gwnaeth yr Arglwydd nef a daear, y môr, ac oll y sydd ynddynt, ac a orphwysodd y seithfed dydd: o herwydd pahan y bendithiodd yr Arglwydd y seithfed dydd, ac a'i sancteiddiodd ef.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Anrhydedda dy dad a'th fam; fel yr estyner dy ddyddiau ar y ddaear yr hon a rydd yr Arglwydd dy Dduw i ti.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na ladd.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na wna odineb.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na ladratta.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na dddwg gam dystiolaeth yn erbyn dy gymmydog.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Gweinidog. Na chwennych dŷ dy gymmydog, na chwennych wraig dy gymmydog, na'i was, na'i forwyn, na'i ŷch, na'i asyn, na dim a'r sydd eiddo.

Pobl. Arglwydd, trugarhâ wrthym, ac ysgrifena 'r holl ddeddfau hyn yn ein calonnau, ni a attolygwn i ti.

¶*Yna y canlyn un o'r ddau Golect hyn dros y Brenbin; a'r Offeiriad yn ei sefyll megis o'r blaen, ac yn dywedyd,*

Gweddiwn.

HOLL-alluog Dduw, yr hwn sydd â'i deyrnas yn dragywyddol, a'i allu yn anfeidrol; Cymmer drugaredd ar

yr holl Eglwys; a rheola felly galon dy ddewisedig Wasanaethwr *GEORGE*, ein Brenhin a'n Llywydd, fel y gallo ef (gan wybod i bwy y mae yn weinidog) uwch law pob dim geisio dy anrhydedd di a'th ogoniant; ac fel y gallom ninnau a'i holl ddeiliaid ef (gan feddylid yn ddyledus oddi wrth bwy y mae'r awdurdod sydd iddo) yn ffyddlon ei wasanaethu, ei anrhydeddu, ac yn ostyngedig ufuddhâu iddo, ynot ti, ac erot ti, yn ol dy fendigedig air a'th ordinhâd; trwy Iesu Grist ein Harglwydd; yr hwn, gyd â thi a'r Yspryd Glân, sydd yn byw ac yn teyrnasu yn dragywydd yn un Duw, heb dranc na gorphen. *Amen.*

Neu,

HOLL-alluog a thragywyddol Dduw, fe'n dysgir gan dy Air sanctaidd, fod calonnau brenhinoedd wrth dy reolaeth a'th lywodraeth di; a'th fod di yn eu gosod hwynt ac yn eu hymchwelyd, fel y mae dy ddwyfol ddoethineb yn gweled bod yn oreu; Yr ydym ni yn ostyngedig yn attolwg i ti felly osod a llywodraethu calon *GEORGE* dy Wasanaethwr, ein Brenhin a'n Llywydd, fel y gallo ef, yn ei holl feddyliau, geiriau, a gweithredoedd, yn wastad geisio dy anrhydedd di a'th ogoniant, a myfyrio ar gadw dy bobl a rodded yn ei gadwraeth ef, mewn digonoldeb, tangnefedd, a duwioldeb. Caniattâ hyn, drugarog Dad, er cariad ar dy anwyl Fab Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

¶*Yna y dywedir Colect y Dydd. Ac yn nesaf ar ol y Colect, y darllen yr Offeiriad yr Epistol, gan ddywedyd, Yr Epistol [neu, Y rhan o'r Ysgrhythyr a drefnwyd yn lle'r Epistol] sydd yn ysgrifenedig yn y — Bennod o — yn dechreu ar y — Adnod. Ac wedi diweddu'r Epistol, efe a ddywed, Yna y terfyna'r Epistol. Yna y darllen efe yr Efengyl (a'r bobl i gyd yn eu sefyll) gan ddywedyd, Yr Efengyl sanctaidd a ysgrifenir yn y — Bennod o — yn dechreu ar y — Adnod. Ac wedi gorphen yr Efengyl, y cenir neu y dywedir y Credo sy'n canlyn a'r bobl fyth yn sefyll, megis blaen.*

CREDAF yn un Duw, Tad Holl-alluog, Creawdwr nef a daear, Ac oll weledigion ac anweledigion:

Ac yn un Arglwydd Iesu Grist, Unig genhedledig Fab Duw, Cenhedledig gan ei Dad cyn yr holl oesoedd; Duw o Dduw,

Llewyrch o Lewyrch, Gwir Dduw o wir Dduw, Cenhedledig, nid gwneuthuredig, Yn un hanfod â'r Tad; Gan yr hwn y gwnaethpwyd pob peth, Yr hwn, erom ni ddynion ac er ein hiachawdwriaeth, a ddisgynodd o'r nefoedd, Ac a gnawdiwyd trwy'r Yspryd Glân, o Fair Forwyn, Ac a wnaethpwyd yn ddyn, Ac a groeshoeliwyd hefyd drosom dan Pontius Pilatus. Efe a ddiödddefodd, ac a gladdwyd, A'r trydydd dydd efe a adgyfododd yn ol yr Ysgrythyrau, Ac a esgynodd i'r nef, Ac y sydd yn eistedd ar ddeheulaw'r Tad. A thrachefn y daw efe trwy ogoniant i farnu y byw a'r meirw: Ac ar ei deyrnas ni bydd trangc.

A chredaf yn yr Yspryd Glân, Yr Arglwydd a'r Bywiawdwr, Yr hwn sydd yn deilliaw o'r Tad a'r Mab; Yr hwn ynghyd â'r Tad a'r Mab a gyd-addolir ac a gyd-ogoneddir, Yr hwn a lefarodd trwy'r prophwydi. A chredaf fod un Gatholig ac Apostolig Eglwys; Addefaf un Bedydd er maddeuant pechodau; Ac edrychaf am adgyfodiad y meirw, A bywyd y byd y sydd ar ddyfod. Amen.

¶ *Yna y Curad a fynega i'r bobl pa Wyliau neu Ymprydian a fydd i'w cadw yn yr mythnos yn canlyn. Ac yna hefyd (o bydd achos) rhodder Rhybudd o'r Cymmun; a darllener Llythyrau Casgl, Dyfynnau, ac Ysgymmundodau. Ac ni chyboeddir ac ni fynegir dim yn yr Eglwys, hyd y parhau Gwasanaeth Duw, ond gan y Gweinidog ei hun; na dim ganddo yntau, ond a erchir yn Rheolau y Llyfr hwn, neu a orchymynir gan y Brenhin, neu gan Ordinari'r lle.*

¶ *Yna y canlyn y Bregeth, neu un o'r Homiliau a ddoded allan eisoes, neu a ddoder allan rhagllaw trwy awdurdod.*

¶ *Yna y dychwel yr Offeiriad at Fwrdd yr Arglwydd, ac a ddechreu'r Offrymiad gan ddymedyd un neu ychwaneg o'r Adnodau sy'n canlyn, y cyfryw o'i synwyr ei hun a welo yn gymhwysaf.*

LLEWYRCHED felly eich goleuni ger bron dynion, fel y gwelont eich gweithredoedd da chwi, ac y gogoneddont eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd. *St. Matth. v.*

Na thrysorwch iwch drysorau ar y ddaear; lle y mae gwyfyn a rhwd yn llygru, a lle y mae lladron yn cloddio trwodd, ac yn lladratta: eithr trysorwch iwch' drysorau yn y nef; lle nid oes na gwyfyn na rhwd yn llygru, a lle ni's cloddia lladron trwodd, ac

ni's lladrattânt. *St. Matth. vi.*

Pa bethau bynnag oll a ewyllysioch eu gwneuthur o ddynion i chwi, felly gwnewch chwithau iddynt hwy; canys hyn yw'r gyfraith a'r prophwydi. *St. Matth. vii.*

Nid pob un y sydd yn dywedyd wrthyf, Arglwydd, Arglwydd, a ddaw i mewn i deyrnas nefoedd; ond yr hwn sydd yu gwneuthur ewyllys fy Nhaf yr hwn sydd yn y nefoedd. *St. Matth. vii.*

Zacchëus a safodd ac a ddywedodd wrth yr Arglwydd, Wele, hanner fy nâ, O Arglwydd, yr ydwyf yn ei roddi i'r tlodion; ac os dygais ddim o'r eiddo neb trwy gam-achwyn, yr ydwyf yn ei dalu ar ei bedwerydd. *St. Luc xix.*

Pwy sydd un amser yn rhyfela ar ei draul ei hun? Pwy sydd yn plannu gwinllan, ac nid yw yn bwyttu o'i ffrwyth hi? Neu pwy sydd yn porthi praid, ac nid yw yn bwyttu o laeth y praid? *1 Cor. ix.*

Os nynt a hauasom i chwi bethau ysprydol, ai mawr yw os nynt a fedwn eich pethau cnawdol? *1 Cor. ix.*

Oni wyddoch chwi fod y rhai sydd yn gwneuthur pethau cyssegredig, yn bwyttu o'r cyssegr: a'r rhai sydd yn gwasanaethu'r allor, yn gyd-gyfrannogion o'r allor? Felly hefyd yr ordeiniodd yr Arglwydd i'r rhai sy'n pregethu'r efengyl, fyw wrth yr efengyl. *1 Cor. ix.*

Yr hwn sydd yn hau yn brin, a fed hefyd yn brin; a'r hwn sydd yn hau yn helaeth, a fed hefyd yn helaeth. Pob un megis y mae yn rhag-arfaethu yn ci galon, felly rhodded, nid yn athrist, neu trwy gymmell; canys rhoeddwr llawen y mae Duw yn ei garu. *2 Cor. ix.*

Cyfranned yr hwn a ddysgwyd yn y gair â'r hwn y sydd yn ei ddysgu, ym mhob peth da. Na thwyller chwi; ni watworir Duw: canys beth bynnag a hauo dyn, hynny hefyd a fed efe. *Gal. vi.*

Tra'r ydym yn cael amser cyfaddas, gwnawn dda i bawb, ond yn enwedig i'r rhai sydd o deulu'r ffydd. *Gal. vi.*

Elw mawr yw duwioldeb gyd â boddlonrwydd: canys ni ddygasom ni ddim i'r byd, ac eglur yw na allwn ddwyn dim allan chwaith. *1 Tim. vi.*

Gorchymyn i'r rhai y sydd oludog yn y byd yma, fod yn

hawdd ganddynt roddi a chyfrannu, yn trysori iddynt eu hunain sail dda erbyn yr amser y sydd ar ddyfod, fel y caffont afael ar y bywyd tragwyddol. 1 *Tim.* vi.

Nid yw Duw yn anghyfiawn, fel yr anghofio eich gwaith, a'r llafurus gariad, yr hwn a ddangosasoch tu ag at ei Enw ef, y rhai a weiniasoch i'r saint, ac ydych yn gweini. *Heb.* vi.

Nac anghofiwch wneuthur daioni, a chyfrannu: canys â chyfryw ebyrth y rhyngir bodd Duw. *Heb.* xiii.

Yr hwn sydd ganddo ddâ'r byd hwn, ac a welo ei frawd mewn eisiau, ac a gauo ei dosturi oddi wrtho; pa fodd y mae cariad Duw yn aros ynddo ef? 1 *St. Ioan* iii.

Dyro elusen o'r peth a fyddo gennyt, ac na thro dy wyneb oddi wrth neb tlawd, ac ni thry wyneb Duw oddi wrthyt tithau. *Tobit* iv.

Fel y byddo gennyt yr amler, dod o hono elusen. Os ychydig fydd gennyt, o ychydig na arswyda roi elusen: canys felly y trysori i ti dy hun wob'r daionus erbyn dydd yr anghenraid. *Tobit* iv.

Y neb a gymmero drugaredd ar y tlawd, sydd yn rhoddi echwyn i'r Arglwydd: a'i rodd a dâl efe iddo drachefn. *Diâr.* xix.

Gwyn ei fyd a ystyria wrth y tlawd: yr Arglwydd a'i gwared ef yn amser adfyd. *Psal.* xli.

¶*Tra bydder yn darllen yr adnodau hyn, y Diaconiaid, Wardeniaid yr Eglwys, neu ryw un cymbesur arall a osoder i hynny, a dderbyniant yr Elusenu i'r tlodion, ac offrymmau eraill y bobl, mewn cawg gweddus, a ddarperir gan y Phwyf i hynny; ac a'i dygant yn barchus at yr Offeiriad: yntau a'i cyflwynu yn ufudd, ac a'i dyd ar y Bwrdd sanctaidd.*

¶*A phan fo Cymmun, yr Offeiriad yna a esyd ar y Bwrdd gymmaint o Fara a Gwin ag a dybio fod yn ddigon. Gwedi darfod hynny, y dywed yr Offeiriad,*

Gweddiwn dros holl ystâd Eglwys Grist sy'n milwrio yma ar y ddaear.

HOLL-alluog a byth-fywiol Dduw, yr hwn trwy dy sanctaidd Apostol a'n dysgaist i wneuthur gweddiâu ac erfyniau, ac i ddiolch dros bob dyn; yr ydym ni yn ostyngedig yn attolwg i ti

yn drugaroccaf [*gymmeryd ein beluseni a'n boffrymmau, a*] dderbyn ein gweddiâu hyn, y rhai yr ydym yn eu hoffrwm i'th Ddwyfol Fawredd; gan attolygu i ti ysprydoli yn wastad yr Eglwys gyffredinol âg yspryd y gwirionedd, undeb, a chyd-gordio: a chaniattâ i bawb a'r y sy'n cyffesu dy Enw sancteiddiol, gyttuno yngwirionedd dy sanctaidd Air, a byw mewn undeb a duwiol gariad. Ni a attolygwn i ti hefyd gadw ac amddiffyn holl Gristianus Frenhinoedd, Tywysogion, a Llywiawdwyr; ac yn enwedig dy Wasanaethwr *GEORGE*, ein Brenhin, fel y caffom dano ef ein llywodraethu yn dduwiol ac yn heddychol: a chaniattâ i'w holl Gynghor ef, ac i bawb a'r y sydd wedi eu gosod mewn awdurdod dano, allu yn gywir ac yn uniawn rannu cyfiawnder, er cospi drygioni a phechod, ac er cynnal dy wir Grefydd di, a Rhinwedd dda. Dyro ras, nefol Dad, i'r holl Esgobion, a Churadiaid, fel y gallont trwy eu buchedd a'u hathrawiaeth osod allan dy wir a'th fywiol Air, a gwasanaethu dy sanctaidd Sacramentau yn iawn ac yn ddyladwy. A dyro i'th holl bobl dy nefod ras; ac yn enwedig i'r gynnulleidfa hon sydd yma yn gyd-ddrychiol; fel y gallont âg ufudd galon a dyledus barch wrando a derbyn dy sanctaidd Air, gan dy wasanaethu yn gywir mewn sancteiddrwydd ac uniondeb holl ddyddiau eu bywyd. Ac yr ym yn ostyngeddiad yn attolygu i ti o'th ddaioni, Arglwydd, gysuro a nerthu pawb a'r y sydd yn y bywyd trangcedig hwn, mewn trallod, tristwch, angen, clefyd, neu ryw wrthwyneb arall. Ac yr ym ni hefyd yn bendithio dy Enw sanctaidd, o ran dy holl weision a ymadawsant â'r bywyd yma yn dy ffydd di a'th ofn; gan attolygu i ti roddi i ni ras felly i ddilyn eu hesamplau da hwy, fel gyd â hwynt y byddom gyfrannogion o'th deyrnas nefol. Caniattâ hyn, O Dad, er cariad ar Iesu Grist, ein hunig Gyfryngwr a'n Dadleuwr. *Amen.*

¶ *Pan fo'r Gweinidog yn rhoddi rhybudd o Weinyddiad y Cymmun bendigedig, (yr hyn a wna efe yn wastad ar y Sul neu ryw Ddydd Gwyl nesaf o'r blaen,) ar ol diweddu'r Bregeth neu'r Homili, efe a dderllyn y Cyngor hwn sydd yn canlyn.*

FY anwyl garedigion, ar ddydd — nesaf yr wyf yn amcanu, trwy help Duw, weinyddu i bawb a fo ffyddlon a defosiynol, dra-chysurus Sacrament Corph a Gwaed Crist, i'w dderbyn ganddynt er coffâu ei ryglyddus Grog a'i Ddiöddefaint ef, trwy ba un yn unig y cawn faddeuant am ein pechodau, ac y'n gwneir yn gyfrannogion o deyrnas nef. O herwydd paham ein dyledswydd yw, talu ufuddaf a ffyddlonaf ddiolch i'r Holl-alluog Dduw ein Tad nefol, am iddo rodde ei Fab ein Hiachawdwr Iesu Grist, nid yn unig i farw drosom, eithr i fod hefyd yn ymborth a lluniaeth ysprydol i ni yn y Sacrament bendigedig hwnnw. Yr hwn beth, gan ei fod mor ddwyfol a chysurus i'r sawl a'i derbyniant yn deilwng, ac mor enbydus i'r rhai a ryfygant ei dderbyn yn annheilwng; fy nyled i yw, eich cyngori chwi yn y cyfamser i ystyried ardderchowgrwydd y Dirgeledigaeth bendigedig hwnnw, a'r mawr berygl o'i dderbyn yn annheilwng; ac felly i chwilio a phrofi eich cydwybodau eich hunain (a hynny nid yn ysgafn, ac yn ol dull rhai yn rhagrithio â Duw, ond) fel y deloch yn lân ac yn sanctaidd i'r cyfryw wledd nefol, yn y wisg-brïodas yr hon a ofyn Duw yn yr Ysgrythyr Lân, ac y'ch derbynier megis Cyfrannogion teilwng o'r Bwrdd bendigedig hwnnw.

Y ffordd a'r modd i hynny yw, yn gyntaf, Holi eich bucheddau a'ch ymarweddiad wrth reol Gorchymynion Duw; a pha le bynnag y gweloch eich bod eich hunain gwedi troseddu, ar ewyllys, gair, neu weithred, yno wyl o herwydd eich cyflwr pechadurus, ac ymgyffesu i'r Holl-alluog Dduw, â llawn fryd ar wellhâu eich buchedd. Ac os gwelwch fod eich camweddu nid yn unig yn erbyn Duw, eithr yn erbyn eich cymmydogion hefyd, yna ymgymmodwch â hwy, gan fod yn barod i wneuthur iawn a boddlonrwydd, hyd eithaf eich gallu, am bob sarhâd a chamwri a wnaethoch i neb arall; a chan fod yn barod hefyd i faddeu i eraill a wnaethant i'ch erbyn chwithau, megis yr ewyllysioch faddeuant o'ch pechodau ar law Duw: canys heb hyn ni wna derbyn y Cymmun bendigedig ond anghwanegu eich barnedigaeth. O herwydd hynny, od oes neb o honoch yn gablwr Duw, yn rhwystrwr neu enllibiwr ei Air ef, yn odinebwr,

neu yn dwyn malais a chynfigen, neu mewn rhyw fai ceryddus arall; edifarhêwch am eich pechodau; ac onid ê, na ddeuwch i'r Bwrdd sancteiddiol hwnnw; rhag, wedi cymmeryd y Sacrament bendigedig hwnnw, i ddiabol fyned i mewn i chwi, megis yr aeth i Judas fradwr, a'ch llenwi yn llawn o bob anwiredd, a'ch dwyn chwi i ddistryw corph ac enaid.

Ac o herwydd bod yn angenrheidiol na ddêl neb i'r Cymmun bendigedig, heb gyflawn ymddiried yn nhrugaredd Duw, ac heb gydwybod heddychlawn; am hynny od oes neb o honoch na ddichon y ffordd hon ddyhuddo ei gydwybod ei hun yn hyn, eithr yn rhaid iddo wrth gysur neu gyngor ym mhellach; deued attaf fi, neu at ryw un arall o Weinidogion Gair Duw a fyddo pwyllus a dysgedig, a datguddied ei ddolur, er mwyn cael, trwy weinidogaeth sanctaidd Air Duw, fawrles gollyngdod, gyd â chyngor ac addysg ysprydol, tu ag at lonyddu ei gydwybod, a'i ryddhâu oddi wrth bob amheuaeth a phetrusder.

¶ *Neu, lle y gwelo efe y bobl yn esgeulus am ddyfod i'r Cymmun bendigedig, yn lle y cyntaf efe a arfer y Cyngor yma.*

ANWYL garedigion frodyr, ar — y mae yn fy mryd, trwy Aras Duw, weinyddu Swpper yr Arglwydd: i'r hwn o ran Duw y'ch gwahoddaf bawb a'r y sydd yma yn gyd-ddrychiol, ac a attolygaf iwch, er cariad ar yr Arglwydd Iesu Grist, na wrthodoch ddyfod iddo, gan eich bod mor garedigol wedi eich galw a'ch gwahodd gan Dduw ei hunan. Chwi a wyddoch mor ofidus, ac mor angharedig o beth yw, pan fo gwr wedi arlwy, gwledd werthfawr, wedi trwsio ei fwrdd â phob rhyw arlwy, megis na bai ddim yn eisiau, ond y gwahoddedigion i eistedd; ac etto y rhai a alwyd (heb ddim achos) yn anniolchusaf yn gwrthod dyfod. Pwy o honoch chwi yn y cyfryw gyflwr ni chyffroai? pwy ni thybygai fod cam a sarhâd mawr wedi eu gwneuthur iddo? Herwydd paham, fy anwyl garedicaf frodyr yng Nghrist, gwyliwch yn dda, rhag i chwi, wrth ymwrthod a'r Swpper sancteiddiol hwn, annog lliid Duw i'ch erbyn. Hawdd i ddyn ddywedyd, Ni chymmunaf fi, o herwydd bod negesau bydol i'm rhwystro. Eithr y cyfryw esgusodion nid ydynt mor

hawdd eu derbyn yn gymmeradwy ger bron Duw. Os dywed neb, Yr wyf fi yn bechadur brwnt, ac am hynny yn ofni dyfod: paham gan hynny nad ydych chwi yn edifarhâu, ac yn gwellhâu? Pan fo Duw yn eich galw, onid oes gywilydd arnoch ddywedyd, na ddeuwch chwi? Pan ddydech chwi ymchwelyd at Dduw, a ymesgusodwch chwi, a dywedyd, nad ydych barod? Ystyriwch yn ddifrif ynoch eich hunain, leied a dâl y cyfryw goeg esgusodion ger bron Duw. Y rhai a wrthodasant y wledd yn yr Efengyl, oblegid iddynt brynu tyddyn, neu y mynnent brofi eu hieuau ychain, neu oblegid eu priodi, ni chawsant felly mo'u hesgusodi, ond eu cyfrif yn annheilwng o'r wledd nefol. Myfi, o'm rhan i, fyddaf barod; ac, o herwydd fy swydd, yr ydwyf yn eich gwahodd yn Enw Duw, yr wyf yn eich galw o ran Crist; ac, megis y caroch eich iachawdwriaeth eich hunain, yr wyf yn eich cynghori i fod yn gyfrannogion o'r Cymmun bendigedig hwn. Ac, fel y bu wiw gan Fab Duw ymado â'i einioes, gan drengu ar y groes dros eich iachawdwriaeth chwi; felly yn yr un modd y dylech chwithau gymmeryd y Cymmun, er cof am offrymmiad-aeth ei angau ef, fel y gorchymynodd efe ei hun. Yn awr, os chwyhwi a esgeuluswch wneuthur hyn, meddyliwch ynoch eich hunain, faint y camwedd yr ydych yn ei wneuthur â Duw, ac mor flin yw'r boen y sy goruwch eich pennau am hynny; pan ydych yn anhydyn yn ymgadw oddi wrth Fwrdd yr Arglwydd, ac yn ymneillduo oddi wrth eich brodyr, y rhai sy'n dyfod i ymborthi ar wledd y nefolaidd luniaeth hwnnw. Os chwi a ddyfal ystyriwch y pethau hyn, trwy ras Duw chwi a ddychwelwch i feddwl a fo gwell; er mwyn caffael o honoch hynny, nid arbedwn ni wneuthur yn ostyngedig ein herfyniau i'r Holl-alluog Dduw ein Tad nefol.

¶ *Ar amser Gweinyddiad y Cymmun, a'r Cymmunwŷr wedi eu cyflêu yn weddus i gymmeryd y Sacrament bendigedig, yr Offieriad a ddywed y Cyngor hwn.*

ANWYL garedigion yn yr Arglwydd, y sawl sydd yn meddwl Adyfod i fendigedig Gymmun Corph a Gwaed ein Hiachawdwr Crist, rhaid i chwi ystyried y modd y mae Sant Paul yn cynghori pawb i'w profi ac i'w holi eu hunain yn ddyfal, cyn

iddynt ryfygu bwytta o'r Bara hwnnw, ac yfed o'r Cwppan hwnnw. Canys fel y mae'r lles yn fawr, os â chalon wir edifeiriol, ac â bywiol ffydd, y cymmerwn y Sacrament bendigedig hwnnw (canys yna yr ŷm ni yn ysprydol yn bwytta Cnawd Crist, ac yn yfed ei Waed ef; yna yr ydym yn trigo yng Nghrist, a Christ ynom ninnau; yr ŷm ni yn un a Christ, a Christ â ninnau) felly y mae'r perygl yn fawr, os ni a'i cymmer yn annheilwng. Canys yna yr ŷm ni yn euog o Gorph a Gwaed Crist ein Hiachawdwr; yr ydym ni yn bwytta ac yn yfed ein barnedigaeth ein hunain, heb ystyried Corph yr Arglwydd; yr ydym yn ennyn digofaint Duw i'n herbyn; yr ŷm ni yn ei annog ef i'n plâu âg amrywiol glefdau, ac amryw fath ar angau. Bernwch gan hynny eich hunain (frodyr) fel na'ch barner gan yr Arglwydd; gwir-edifarhêwch am eich pechodau a aeth heibio; bydded gennych fywiol a diogel ffydd yng Nghrist ein Hiachawdwr; gwellhêwch eich buchedd, a byddwch mewn cariad perffaith â phawb: felly y byddwch weddus gyfrannogion o'r Dirgeledigaethau sancteiddiol hyn. Ac o flaen pob peth y mae'n rhaid i chwi roddi gostyngeddiad a charediccaf ddiolch i Dduw, y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân, am brynedigaeth y byd trwy angau a dioddefaint ein Hiachawdwr Crist, Duw a dyn, yr hwn a ymostyngodd i angau'r groes, drosom ni bechaduriaid truain, y rhai oeddym yn gorwedd mewn tywyllwch a chysgod angau, fel y gallai efe ein gwneuthur ni yn blant i Dduw, a'n dyrchafael i fywyd tragywyddol. Ac, er cofio o honom yn wastad ddirfawr gariad ein Harglwydd a'n hunig Hiachawdwr Iesu Grist, fel hyn yn marw drosom, a'r aneirifddoniau daionus, y rhai, trwy dywallt ei werthfawr waed, a ynnillodd efe i ni; efe a osododd ac a ordeiniodd sanctaidd ddirgeledigaethau, fel gwystlon o'i gariad, a gwastadol gof am ei angau, er mawr ac annherfynol ddiddanwch i ni. Gan hynny iddo ef, gyd â'r Tad a'r Yspryd Glân, rhoddwn (fel yr ŷm yn rhwymediccaf) wastadol ddiolch ; gan ymostwng yn gwbl i'w sanctaidd ewyllys a'i orchymyn ef, a myfyrio ei wasanaethu ef mewn gwir sancteiddrwydd a chyfiawnder, holl ddyddiau ein heinioes. *Amen.*

¶ *Yma y dywed yr Offeiriad wrth y rhai a fo'n dyfod i gymmeryd y Cymmun bendigedig.*

CHWYCHWI y sawl sydd yn wir ac yn ddifrifol yn edifarhâu Carn eich pechodau, ac y sydd mewn cariad perffaith â'ch cymmydogion, ac yn meddwl dilyn buchedd newydd, a chanlyn gorchymynion Duw, a rhodio o hyn allan yn ei ffyrdd sancteiddiol ef; Deuwch yn nês trwyffydd, a chymmerwch y Sacrament sancteiddiol hwn i'ch cysur, a gwnewch eich gostyngedig gyffes i'r Holl-alluog Duw, gan ostwng yn ufudd ar eich gliniau.

¶ *Yna y dywedir y Gyffes gyffredin bon, yn enw pawb o'r rhai a fyddont ar feddwl gymmeryd y Cymmun bendigedig, gan un o'r Gweinidogion; yntau a'r bobl oll yn gostwng yn ufudd ar eu gliniau, ac yn dywedyd,*

HOLL-alluog Dduw, Tad ein Harglwydd Iesu Grist, Hgwneuthurwr pob dim, Barnwr pob dyn; Yr ym ni yn cydnabod ac yn ymofidio dros ein hamryw bechodau a'n hanwiredd, Y rhai o ddydd i ddydd yn orthrymmaf a wnaethom, Ar feddwl, gair, a gweithred, Yn erbyn dy Ddwyfol Fawredd, Gan annog yn gyfiawnaf dy ddigofaint a'th lid i'n herbyn. Yr ydym yn ddifrifol yn edifarhâu, Ac yn ddrwg gan ein calonnau dros ein camweithredoedd hyn: Eu coffa sy drwm gennym; Eu baich sydd anoddefadwy. Trugarhâ wrthym, Trugarhâ wrthym, drugaroccaf Dad; Er mwyn dy un Mab ein Harglwydd Iesu Grist, Maddeu i ni yr hyn oll a aeth heibio; A chaniattâ i ni allu byth o hyn allan dy wasanaethu a'th foddloni mewn newydd-deb buchedd, Er anrhydedd a gogoniant dy Enw; Trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad (neu'r Esgob, os bydd yn gyd-ddrychiol) a saif, gan droi at y bobl, ac a ddatgan y Gollyngdod hwn.*

HOLL-alluog Dduw, ein Tad nefol, yr hwn o'i fawr drugaredd a addawodd faddeuant pechodau i bawb gan edifeirwch calon a gwir ffydd a ymchwel atto; A drugarhao wrthyh, a faddeuo i chwi, ac a'ch gwaredo oddi wrth eich holl bechodau, a'ch cadarnhao ac a'ch cryfhao ym mhob daioni, ac

a'ch dygo i fywyd tragywyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Ar ol hynny y dywed yr Offeiriad,*

Gwrandêwch pa ryw eiriau cysurus a ddywed ein Hiachawdwr Crist wrth bawb a wir ymchwelant atto ef.

DEUWCH attaf fi bawb a'r y sydd yn flinderog ac yn llwythog, ac mi a esmwythâf arnoch. *St. Matth.* xi. 28.

Felly y carodd Duw y byd, fel y rhoddodd efe ei unig-anedig Fab, fel na choller pwy bynnag a gredo ynddo ef, ond caffael o hono fywyd tragywyddol. *St. Ioan* iii. 16.

Gwrandêwch hefyd beth y mae Sant Paul yn ei ddywedyd.

Gwir yw'r gair, ac yn haeddu pob derbyniad; ddyfod Crist Iesu i'r byd i gadw pechaduriaid. I *Tim.* i. 15.

Gwrandêwch hefyd beth a ddywed Sant Ioan.

Os pecha neb, y mae i ni Eiriolwr gyd â'r Tad, Iesu Grist y cyfiawn; ac efe yw'r iawn dros ein pechodau ni. I *St. Ioan* ii. 1.

¶ *Ar ol y rhai hyn yr â'r Offeiriad rhagdo, gan ddywedyd,*

Dyrchefwch eich calonnau.

Atteb. Yr ydym yn eu dyrchafael i'r Arglwydd.

Offeiriad. Diolchwn i'n Harglwydd Dduw.

Atteb. Mae'n addas ac yn gyfiawn gwneuthur hynny.

¶ *Yna yr Offeiriad a dry at Fwrdd yr Arglwydd, ac a ddywed,*

YMae yn gwbl addas, yn gyfiawn, a'n rhwymedig ddyled ni yw, bob amser, ac ym mhob lle, ddiolch i ti. Arglwydd, [* Sancteiddiol Dad,] Holl-alluog, dragwyddol Dduw.

Y geiriau hyn, [Sancteiddiol Dad] a adewir heibio ar Sul y Drindod.

¶ *Yma isod y canlyn y Rhagymadrod priodol wrth yr amser, os bydd yr un wedi ei osod yn hyspysok; ac onid é, yn ddi-dor y canlyn,*

GAN hynny gyd âg Angylion ac Arch-angylion, a chyd â holl gwmpeni nef, y moliannwn ac y mawrhâwn dy ogoneddus Enw; gan dy foliannu yn wastad, a dywedyd, Sanct, sanct, sanct, Arglwydd Dduw'r lluoedd, nef a daear sydd yn llawn o'th ogoniant: Gogoniant a fo i ti, O Arglwydd goruchaf. Amen.

Rbagymadrodion priod.

Ar Ddydd Nadolig Crist, a saith Niwrnod gwedi.

AM i ti roddi Iesu Grist dy un Mab i'w eni ar gyfenw i'r Amser yma drosom ni; yr hwn trwy weithrediad yr Yspryd Glân a wnaethpwyd yn wir ddyn, o hanfod y Forwyn Fair ei fam, a hynny heb ddim pechod, i'n gwneuthur ni yn lân oddi wrth bob pechod. Gan hynny gyd âg Angylion, &c.

Ar Dydd Pasg, a saith Niwrnod gwedi.

OND yn bendifaddef, yr ym yn rhwymedig i'th foliannu am anrhydeddus Adgyfodiad dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd canys efe yw'r gwir Oen Pasg, yr hwn a offrymmwyd drosom, ac a ddileodd bechod y byd; yr hwn trwy ei angau ei hun a ddinystriodd angau, a thrwy ei adgyfodiad i fywyd, a adferodd i ni fywyd tragywyddol. Gan hynny gyd âg Angylion, &c.

Ar Ddydd y Dyrchafael, a saith Niwrnod gwedi.

TRWY dy anwyl garedicaf Fab Iesu Grist ein Harglwydd; yr hwn, ar ol ei anrhydeddusaf Adgyfodiad, a ymddangosodd yn eglur i'w holl Apostolion, ac yn eu golwg a esgynodd i'r nefoedd, i barottôi lle i ni; fel lle y mae efe, yno yr esgynom ninnau hefyd, ac y teyrnasom gyd âg ef mewn gogoniant. Gan hynny gyd âg Angylion, &c.

Ar y Sulgwyn, a chwe Diwrnod ar ol.

TRWY Iesu Grist ein Harglwydd; oddi wrth yr hwn, yn ol ei gywiraf addewid, y disgynodd yr Yspryd Glân, ar gyfenw i'r amser yma, o'r nef â disymmwth swm mawr, megis gwnt nerthol, ar wedd tafodau tanllyd, gan ddisgyn ar yr Apostolion,

i'w dysgu hwynt, ac i'w harwain i bob gwirionedd; gan roddi iddynt ddawn amryw ieithoedd, a hyder hefyd, gyd â chariad gwresog, yn ddyfal i bregethu'r Efengyl i'r holl genhedloedd; trwy'r hyn y'n dygwyd allan o dywyllwch a chyfeiliorni, i'th eglur oleuni, ac i wir wybodaeth am danat ti, a'th Fab Iesu Grist. Gan hynny gyd âg Angylion, &c.

Ar Wyl y Drindod yn unig.

YR hwn wyt un Duw, un Arglwydd; nid un Person yn unig, ond tri Pherson mewn un sylwedd. Canys yr hyn yr ydym ni yn ei gredu am ogoniant y Tad, hynny yr ydym yn ei gredu am y Mab, ac am yr Yspryd Glân, heb na gwahaniaeth nac anghyfartalwch. Gan hynny gyd âg Angylion, &c.

¶ *Ar ol pob un o'r Rbagymadrodion hyn, yn ddi-dor y cenir, neu y dywedir,*

GAN hynny gyd âg Angylion ac Arch-angylion, a chyd â holl gwmpeni nef, y moliannwn ac y mawrhâwn dy ogoneddus Enw; gan dy foliannu yn wastad, a dywedyd, Sanct, sanct, sanct, Arglwydd Dduw'r lluoedd, nef a daear sydd yn llawn o'th ogoniant: Gogoniant a fo i ti, O Arglwydd goruchaf. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad, ar ei liniau wrth Fwrdd yr Arglwydd, a ddywed, yn enw yr holl rai a gymmerant y Cymmun, y Weddi bon y sydd yn canlyn.*

NID ym ni yn rhyfygu dyfod i'th Fwrdd di yma, drugarog Arglwydd, gan ymddiried yn ein cyfiawnder ein hunain, eithr yn dy aml a'th ddirfawr drugareddau di. Nid ydym ni deilwng cymmaint ag i gasglu'r briwsion dan dy Fwrdd di: eithr tydi yw yr un Arglwydd, yr hwn bia'u o briodoldeb yn wastad drugarhâu; Caniattâ i ni gan hynny, Arglwydd grasol, felly fwytta cnawd dy anwyl Fab Iesu Grist, ac yfed ei waed ef, fel y gwneler ein cyrph pechadurus ni yn lân trwy ei gorph ef, ac y golcher ein heneidiau trwy ei werthfawroccaf waed ef; ac fel y trigom byth ynddo ef, ac yntau ynom ninnau. *Amen.*

¶ *Pan ddarffo i'r Offeiriad, yn sefyll wrth y Bwrdd, felly drefnu'r Bara a'r Gwin, fel y gallo yn barottach, ac yn weddeiddiach dorri'r Bara yngŵydd y bobl, a chymmeryd y Cwppan i'w ddwyllaw; efe a ddywed Weddi y Cyssegrïad, fel y mae yn canlyn.*

HOLL-alluog Dduw, ein Tad nefol, yr hwn o'th dyner drugaredd a roddaist dy un Mab Iesu Grist i ddioddef angau ar y Groes er ein prynu; yr hwn a wnaeth yno (trwy ei offrymriad ei hun yn offryminedig unwaith) gyflawn, berffaith, a digonol aberth, offrwm, ac iawn, dros bechodau'r holl fyd; ac a ordeiniodd, ac yn ei sanctaidd Efengyl a orchymynodd i ni gadw tragywyddol goffa am ei werthfawr angau hwnnw, nes ei ddyfod drachefn; Gwrando ni, drugarog Dad, ni yn ostyngyddiaf a attolygwn i ti; a chaniattâ i ni, gan gymmeryd dy greaduriaid hyn o Fara a Gwin, yn ol sanctaidd Ordinhâd dy Fab Iesu Grist ein Hiachawdwr, er cof am ei angau a'i ddioddefaint, allu bod yn gyfrannogion o'i fendigedig Gorph a'i Waed: yr hwn, ar y nos honno y bradychwyd, y (a) a gymmerth fara; ac wedi iddo ddiolch, (b) efe a i torrodd, ac a'i rhoddes i'w ddisgyblion, gan ddywedyd, Cymmerwch, bwyttêwch; (c) hwn yw fy Nghorph yr ydys yn ei roddi drosoch: gwnewch hyn er cof am danaf. Yr un modd gwedi swpper, (d) efe a gymmerth y cwppan; ac wedi iddo ddiolch, efe a'i rhoddes iddynt, gan ddywedyd, Yfwch O hwn bawb; canys hwn (e) yw fy Ngwaed o'r Testament Newydd, yr hwn yr ydys yn ei dywallt drosoch, a thros lawer, er maddeuant pechodau: gwnewch hyn, cynnifer gwaith ag ei hyfoch, er cof am danaf. *Amen.*

¶ *Yna y Gweinidog a gymmer y Cymmun yn gyntaf yn y ddau ryw, ei hun; ac yna yr â ym mlaen i roddi'r unrhyw i'r Esgobion, Offeiriad, a Diaconiaid, yr un modd (os bydd yn un yn bresennol) ac wedi hynny i'r bobl befyd mewn trefn, i'w dwyllaw, a phawb yn ostyngedig ar eu gliniau. A phan roddo 'r Bara i bob un, efe a ddywed,*

(a) *Yma y cymmer yr Offeiriad y Ddysgl i'w ddwyllaw.*

(b) *Ac yma efe a dyrr y Bara.*

(c) *Ac yma y dyd ei law ar yr holl Fara.*

(d) *Yma y cymmer y Cwppan i'w law.*

(e) *Ac yma y dyd ei law ar bob Llestr (Cwppan neu Fflagon) yn yr hwn y bo dim Gwin i'w gyssegru.*

CORPH ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn a roddwyd drosot ti, a gadwo dy gorph a'th enaid i fywyd tragywyddol. Cymmer a bwyttâ hwn, er cof farw o Grist drosot ti, ac ymborth arno yn dy galon trwy ffydd, gan roddi diolch.

¶ *A'r Gweindog a fo yn roddi y Cwppan i bob un, a ddywed,*

GWAED ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn a dywalltwyd drosot ti, a gadwo dy gorph a'th enaid i fywyd tragywyddol. Yf hwn, er cof tywallt gwaed Crist drosot ti, a bydd ddiolchgar.

¶ *Os bydd y Bara neu'r Gwin cyssegredig wedi en treulio oll cyn cymmuno o bawb, cyssegr yr Offeiriad ychwaneg yn ol y dull uchod; gau ddechreu ar [Ein Hiachawdwr Crist, y nos, &c.] i fendigo'r Bara; ac ar [Yr un modd gwedi Swpper, &c.] i fendigo'r Cwppan.*

¶ *Pan fo pawb wedi cymmuno, y Gweinidog a ddychwel at Fwrdd yr Arglwydd, a thrwy barch a esyd arno a fo yngweddi o'r Elfennau cyssegredig, gan daenu lliain glân drostynt.*

¶ *Yna yr Offeiriad a ddywed Weddi'r Arglwydd; a'r bobl yn adrodd pob Arch o honi ar ei ol ef.*

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, Sancteiddier dy Enw. Deued dy deyrnas. Bydded dy ewyllys ar y ddaear, Megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, Fel y maddeuwn ni i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

¶ *Wedi hynny y dywedir fel y canlyn.*

O Arglwydd, a nefol Dad, yr ydym ni dy ostyngedig weision yn cwbl ddeisyfu ar dy dadol ddaioni, yn drugarog dderbyn ein haberth hwn o foliant a diolch; gan erfyn arnat yn ostyngyddiaf ganiattâu, bod, trwy ryglyddon ac angau dy Fab Iesu Grist, a thrwy Ffydd yn ei waed ef, i ni ac i'th holl Eglwys gael maddeuant o'n pechodau, a phob doniau eraill o'i ddioddefaint ef. Ac yma yr ym yn offrwm ac yn cyflwyno i ti, O Arglwydd, ein hunain, ein heneidiau, a'n Cyrph, i fod yn aberth rhesymmol, sanctaidd, a bywiol, i ti; gan attolygu i ti yn

ostyngedig, fod i bawb o honom y sy gyfrannogion o'r Cymmun bendigaid hwn, gael ein cyflawni â'th ras ac â'th nefol fendith. Ac er ein bod ni yn annheilwng, trwy ein hamryw bechodau, i offrwm i ti un aberth; etto ni a attolygwn i ti gymmeryd ein rhwymedig ddyled a'n gwasanaeth hwn; nid gan bwysu ein haeddedigaethau, ond gan faddeu ein pechodau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd; trwy'r hwn, a chyd â'r hwn, yn undod yr Yspryd Glân, holl anrhydedd a gogoniant a fyddo i ti, Dad Holl-alluog, yn oes oesoedd. *Amen.*

Neu hyn.

HOLL-alluog a byth-fywiol Dduw, yr ydym ni yn dirfawr Hddiolch i ti, am fod yn wiw gennynt ein porthi ni, y rhai a gymmerasom yn ddyledus y dirgeledigaethau sancteiddiol hyn, âg ysprydol ymborth gwerthfawroccaf Gorph a Gwaed dy Fab, ein Hiachawdwr Iesu Grist; ac wyt yn ein sicrhâu ni, trwy hynny, o'th amgeledd ac o'th ddaioni i ni; a'n bod yn wir aelodau wedi ein corpholaethu yn nirgel Gorph dy Fab, yr hwn yw gwynfydedig gynulleidfa'r holl ffyddlon bobl; a'n bod hefyd, trwy obaith, yn etifeddion y Deyrnas dragywyddol, gan haeddedigaethau gwerthfawroccaf angau a dioddefaint dy anwyl Fab. Ac yr ym ni yn ostyngeddian yn attolygu i ti, O nefol Dad, felly ein cynnorthwyo ni â'th ras, fel yr arhosom yn wastad yn y sanctaidd gymdeithas honno, ac y gwnelom bob rhyw weithredoedd da a'r a ordeiniaist ti i ni rodio ynddynt; trwy Iesu Grist ein Harglwydd, i'r hwn, gyd â thi a'r Yspryd Glân, y bo holl anrhydedd a gogoniant, yn dragywyddol. *Amen.*

¶ *Yna y dywedir, neu y cenir,*

GOGONIAINT i Dduw yn yr uchelder, ac ar y ddaear Tangnefedd, ewyllys da i ddynion. Ni a'th folwn, ni a'th fendithiwn, ni a'th addolwn, ni a'th ogeddwn, i ti y diolchwn am dy fawr ogoniant, Arglwydd Dduw, Frenhin nefol, Duw Dad Holl-alluog.

Arglwydd, yr unig-genhedledig Fab Iesu Crist; Arglwydd

Dduw, Oen Duw, Fab y Tad, yr hwn wyt yn dilëu pechodau'r byd, trugarhâ wrthym. Ti yr hwn wyt yn dilëu pechodau'r byd, trugarhâ wrthym. Ti yr hwn wyt yn dilëu pechodau'r byd, derbyn ein gweddi. Ti yr hwn wyt yn eistedd ar ddeheulaw Dduw Dad, trugarhâ wrthym.

Canys ti yn unig wyt sanctaidd, ti yn unig wyt Arglwydd, ti yn unig, Crist, gyd â'r Yspryd Glân, wyt oruchaf yngogoniant Duw Dad. *Amen.*

¶ *Yna'r Offeiriad (neu'r Esgob, os bydd efe yn bresennol) a ollwng y bobl ymaith a'r Fendüth bon.*

TANGNEFEDD Dduw yr hwn sydd uwch law pob deall, a gadwo eich calonnau a'ch meddyliau yngwybodaeth a chariad Duw, a'i Fab Iesu Grist ein Harglwydd: a bendith Dduw Holl-alluog, y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân, a fyddo i'ch plith, ac a drigo gyd â chwi yn wastad. *Amen.*

¶ *Colectau i'w dywedyd ar ol yr Offrymmiad, pryd na bo un Cymmun, bob rhyw ddiwrnod un neu ychwaneg; a'r un rhai a ellir eu dywedyd befyd, cynnifer amser ag y bydda achos yn gwasanaethu, wedi'r Colectau ar y Foreol neu'r Brydnhawol Weddi, y Cymmun, neu'r Litani, fod y gwelo'r Gweinidog fod yn gymbesur.*

CYNNORTHWYA ni yn drugarog, Arglwydd, yn ein Cgweddiau hyn a'n herfyniau; a llywodraetha ffordd dy wasanaeth-ddynion tu ag at gaffael iachawdwriaeth dragywyddol; fel, ym mysg holl gyfnewidiau a damweiniau'r bywyd marwol hwn, yr amddiffyner hwynt byth trwy dy radlonaf a'th barottaf gymmorth; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

HOLL-alluog Arglwydd, a thragywyddol Dduw, ni a Hattolygwn i ti fod yn wiw gennynt unioni, sancteiddio, a llywodraethu, ein calonnau a'n cyrph yn ffyrdd dy ddeddfau, ac yngweithredoedd dy orchymynion fel, trwy dy gadarnaf nodedd, yma ac yn dragywyddol, y bôm yn gadwedig gorph ac enaid; trwy ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist. *Amen.*

CANIATTA, ni a attolygwn i ti, Holl-alluog Dduw, am y Geiriau a glywsom heddyw â'n clustiau oddi allan, eu bod felly trwy dy ras wedi eu plannu yn ein calonnau oddi mewn, fel y dygont ynom ffrwyth buchedd dda, er anrhydedd a moliant i'th Enw; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

RHAGFLAENA ni, O Arglwydd, yn ein holl weithredoedd â'th radlonaf hoffder, a rhwyddhâ ni â'th barhâus gymmorth; fel, yn ein holl weithredoedd, dechreuedig, annherfyndedig, a therfyndedig ynot ti, y moliannom dy sanctaidd Enw, ac yn y diwedd y caffom gan dy drugaredd fywyd tragywyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

HOLL-alluog Dduw, ffynnon yr holl ddoethineb, yr hwn wyt yn gwybod ein hangenrheidiau cyn eu gofynom, a'n hanwybodaeth yn gofyn; Ni a attolygwn i ti, dosturio wrth ein gwendid; a'r pethau hynny y rhai oblegid ein hannheilyngdod ni feiddiwn, ac oblegid ein dallineb ni fedrwn eu gofyn, fod yn deilwng gennyf eu rhoddi i ni, er teilyngdod dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

HOLL-alluog Dduw, yr hwn a addewaist wrando eirchion y rhai a ofynant yn Enw dy Fab; Ni a attolygwn i ti ostwng yn drugarog dy glustiau attom ni, y rhai a wnaethom yr awrhon ein gweddiâu a'n herfyniau attat; a chaniattâ am y pethau hyn a archasom yn ffyddlon yn ol dy ewyllys, eu caffael o honom yn hollol, i borthi ein hangen, ac er eglurhâu dy ogoniant; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

¶ *Ar y Suliau a'r Gwyliau eraill (oni bydd Cymmwn) y dywedir y cwbl a'r a osodwyd ar y Cymmwn, hyd ddiwedd y Weddi gyffredin [Dros holl Ystâd Eglwys Grist yn milwrio yma ar y ddaear] ac un neu ychwaneg o'r Colectau a adroddwyd uchod, gan ddibennu â'r Fendith.*

¶ *Ac ni bydd gwasanaethu Swpper yr Arglwydd, oddi eithr bod nifer cymmwns o bobl i gymmuno gyd â'r Offeiriad, fel y gwe!o efe fod yn iawn.*

¶ *Ac oni bydd mwy nag ugein-nyn yn y Plwyf, o bwyll i gymmeryd y Cymmwn; etto ni bydd un Cymmwn, oni bydd pedwar, neu dri o'r lleiaf, i gymmuno gyd â'r Offeiriad.*

¶ *Ac mewn Eglwysydd Cadeiriol, Colegol, a Cholegau, lle byddo llawer o Offeiriad, a Diaconiaid, cymmerant hwy oll y Cymmwn gyd â'r Offeiriad bob Sul o'r lleiaf oni bydd ganddynt achos rheysmmol i'r gwrthwyneb.*

¶ *Ac er dilên pob Achos o Ymryson ac Ofergoel y sydd, neu a allo fod gan neb yn y Bara a'r Gwin; efe a wasanaetha bad y Bara yn gyfryw ag y sydd arferedig i'w fwyta; eithr y Bara Gwenith goreu a'r puraf ag a aller ei gael yn gymmwns.*

¶ *Ac os bydd dim o'r Bara a'r Gwei heb ei gyssegru dros ben, y Curad a'i caiff iddo ei bun; eithr os bydd dim o'r hyn a gyssegrwyd yngweddill, ni ddygir dim o hono allan o'r Eglwys; eithr yr Offeiriad, a chyfryw eraill o'r Cymmunnwŷr ag a eilw efe atto y pryd bwynnw, a fwyttâni ac a yfant yr unrhwy, trwy barch, yn ebrwydd ar ol y Fendith.*

¶ *Y Bara a'r Gwin i'r Cymmwn a barottâir gan y Curad a Wardeniaid yr Eglwys ar gost y Plwyf.*

¶ *No dwch befyd, Bod i bob Plwyfol gymmuno o'r lleiaf dair gwaith yn y flwyddyn; ac o hynny bod y Pasg yn un. Ac ar y Pasg bob blwyddyn; bod i bob Plwyfol gyfrif â'i Berson, Ficer, neu ei Gurad, neu ei Brocurator neu ei Brocuratoriaid; a thalu iddynt, neu iddo ef yr boll Dyledion Eglwysig a fo'n arferedig yn ddyledus yna, ar yr amser bwynnw i'w talu.*

¶ *Pan orphener Gwasanaeth Duw, yr Arian a roddwyd ar yr Offrymmiadau a ddo-spertbir i ryw Wasanaeth duwiol a chardodol, fel y bo i'r Gweinidog a Wardeniaid yr Eglwys weled yn gymmwns. Os hwy ni chyttunant yn hynny, dosparther hwynt fel y trefno'r Ordinari.*

“**L**LE yr ordeinir yn y Gwasanaeth hwn o Weinyddiad Swpper yr Arglwydd, bod i'r Cymmunnwŷr gymmeryd yr unrhyw ar eu gliniau (yr hyn a ordeiniwyd ar feddwl da; sef, yn arwyddocâd o'n hufudd a'n diolchgar gydnabod o ddoniau daionus Crist a roddir ynddo i bob Cymrnunwr addas, ac er gochelyd y cyfryw halogedigaeth ac annhrefn yn y Cymmwn bendigedig, ag a allai heb hyn ddigwyddo) er hynny, fel na bo i neb, nac o anwybodaeth a gwendid, gam-gymmeryd, nac o falais a chyndynrwydd, anurddo'r arwydd hwn o benlinio; hyspysir yma, Na feddylir trwy hyn, ac na ddylid gwneuthur dim addoliad, nac i Fara a Gwin y Sacrament a gymmerir yno yn gorphorol, nac i neb rhyw Gyd-ddrychiodeb corphorol o anianol Gnawd a Gwaed Crist. Canys y rnae Bara a Gwin y Sacrament yn aros yn wastad yn eu gwir anianol ddefnyddiau, fel nad aller eu haddoli (canys hyn a fyddai Eilun-addoliad, i'w ffeiddio gan bob Cristion ffyddlon;) Ac y mae Corph a Gwaed anianol ein Hiachawdwr Crist yn y nef ac nid yma; canys ni chyd-saif fod Corph Crist yn wir aniauol, a'i fod ar yr un amser o fewn ychwaneg o fannau nag un.”